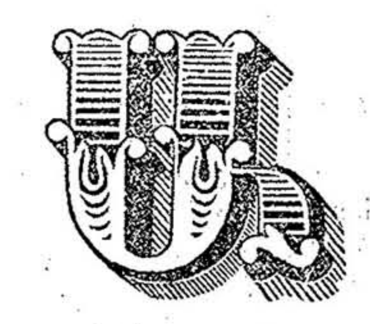
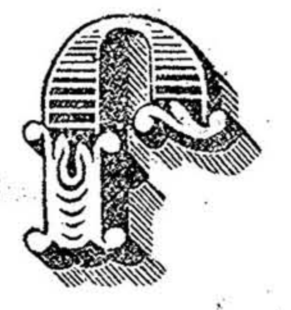
ՀԱՏԸ 5 ՄԻԼԻԷՄ

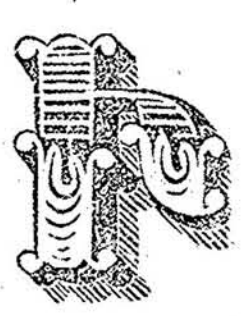
ԹԱՇՆԵՐԳԻՆ

		Տարեկան	Վեցամսեայ
ԵԳԻՊՏՈՍ	Ղ. Ո.	80	40
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ	Ֆր.	20	10

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵԼ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԵԱՆ

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ՝ ԼԵՒՈՆ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՇԱՀԵՐՈՒ ՕՐԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՇԱԲԱԹԸ ԵՐԵՔ ԱՆԳԱՄ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ
Շարա Ապու Տարտար, Թիւ 16
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՀԱՍՑԷ
Journal AREV
B. P. № 600
Alexandrie, EGYPTE

ՉՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԾ ՁԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ ՉԵՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁՈՒԻՐ

ՏՆՕՐԷՆ-ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ՝ ՎԱՀԱՆ ԹԷՔԷԵԱՆ

ՎԵՑԱՄՍԵԱԿ

Նախորդ թիւով լրացուցինք Արեւի առաջին վեցամսեակը։ Ասիկա առիթ մըն է որպէսզի ընդհանուր ակնարկ մը նետենք մեր անցած ճամբուն վրայ և տեսակ մը լայն համարատուութի՛ւն ընենք հանդէպ բոլոր անոնց, բաժնետէրեր, բաժանորդներ ու ընթերցողներ, որոնց աջակցութեանը կը պարտինք այս գործին մինչև հոս յաջողութիւնը։ Առանց ժողովրդասիրական գռեհիկ ու կեղծ արտայայտութիւններու, առանց մանաւանդ ընթերցողներուն առջև խայլիկնալու՝ ինչպէս կ'ընեն թերթերէ ոմանք սուտ շահու դիտումով, այս թերթը կ'զգայ սակայն բարոյական համարատուութեան իր պարտքը հանդէպ հասարակութեան, անոր հետ վեց ամիս անընդհատ գործ ունենալէն, վեց ամիս առեւտուր ընելէն ետքը։

Առեւտուրի յարաբերութիւններ են՝ նիւթապէս ու բարոյապէս՝ հասարակութեան հետ թերթի մը ունեցած յարաբերութիւնները։ Նիւթապէս՝ քիչ գործ կայ որ այսքան ընդարձակ ու յաճախադէպ ընծայէ հայթայթիչին ու յաճախորդներուն միջեւ տուր և առը։ Պզտիկ դրամագլուխ մը մեծ դրամագլուխի մը գործը կը տեսնէ հոս, որովհետեւ արագ, ամենօրեայ շրջաբերումի մէջ է, և այս պատճառաւ ալ մեծ խնամք և զգուշութիւն կը պահանջէ իր յանձանձումը։ Իսկ բարոյապէս՝ թերթ մը առեւտուր մըն է դարձեալ։ Ընթերցողէն առած իր ուժն է զոր ան կը վերադարձնէ ընթերցողին, կամ՝ իր կողմէն գաղափար մը, ուղղութիւն մը, ոգի մըն է զոր կու տայ անոր և ի փոխարէն կ'ստանայ անոր համակրութիւնը, կամ անոր ճիշդ բայց տարտամ մէկ զգացումը, մէկ մտածումն է զոր կ'առնէ անկէ և զտուած, տաշուած ու կոկուած՝ իր գործածական ձեւին վերածուած կամ մտեցուած՝ կը դնէ անոր աչքին առջեւ....։ Լրագիրը, այո՛, առեւտուր մըն է անպայման, նիւթապէս և բարոյապէս....։

Արեւը չէր կրնար չենթարկուիլ այս ընդհանուր պայմանին։ Ատիկա գիտնալով է որ ճամբայ ելանք և ատոր պահանջումներուն համաձայն՝ որքան որ կրցանք՝ գործելով է որ մինչեւ հոս հասանք։ Նոյնը պիտի ընենք այսուհետեւ ալ։

Թէ ի՞նչ ըրինք, ի՞նչ ոգիով, ի՞նչ ուղղութեամբ վարեցինք այս թերթը մինչեւ այսօր, մէջտեղն է։ Մեզի չի՛յնար անոր գնահատումը ընել. շատ-շատ՝ կրնանք մեկնութիւն մը, լուսաբանութիւն մը տալ անոր մասին, և մեծագոյն լուսաբանութիւնը զոր կրնանք տալ՝ սա՛ ճակատաբաց յայտարարութիւնն է, թէ ամէն ինչ այնպէս է ինչպէս երեւցաւ ու կ'երեւայ հոս, ոչինչ կայ մութի մէջ, ոչ մէկ կապ, ոչ մէկ նկատում, ոչ մէկ հաշիւ մեզ առաջնորդած է մեր աշխատանքին մէջ բացի անոնցմէ զորս յայտնած, որոնց վրայ խօսած և օրը օրին հիմնած ենք հոս մեր տեսութիւնները։

Յայտնի է թէ Արեւը անհատի մը սեփականութիւնը չէ։ Գաղափարակից մէկ քանի անհատներ—աւելի ճիշդը՝ ներկայ պահանջներուն հանդէպ գաղափարի լայն գիծերու վրայ համաձայնած անհատներ—աշխատակցաբար կը հրատարակեն այս թերթը, վայելելով աջակցութիւնը ուրիշներու, որոնք գուցէ ոչ ամբողջովին՝ բայց ուղղութեան ընդհանուր կէտերու վրայ նոյնպէս կը համաձայնին իրենց հետ։ Ամէն պարագայի, մինչդեռ խմբագրապետը պարտական է և պատրաստ՝ գործին ամբողջ բարոյական պատասխանատուութիւնն ստանձնելու, մինչդեռ պարտական է նոյնպէս յայտնելու թէ գնահատումը—եթէ գործը արժանի է գնահատումի—կը բաժնուի իր մօտի անմիջական ընկերներուն միջեւ որոնց անունները ամէն օր կ'երեւան այստեղ..., ուրիշներ, անհատ կամ մարմին, մօտէն թէ հեռուէն, ո և է կերպով բաժին չունին մեր հոս ըրածին պատասխանատուութեանը մէջ, որովհետեւ գործը չունի իրենց հետ այնպիսի կապ մը որ այդ կարգի պատասխանատուութիւն մը յառաջ բերէր...։ Ասիկա պէտք զգացինք այս առթիւ ինքնաբերաբար ըսելու, առանց որ այդ մասին մէկը մենէ խնդրած կամ մեզի դիտողութիւն ըրած ըլլար, որովհետեւ մասնաւորապէս տեղական-ազգային գործերու մէջ՝ այս վերջերս դէպքերը մեզ ստիպեցին քիչ մը աւելի որոշ, քննադատական /ու գուցէ յարձակողական դիրք մը բռնելու, զոր պիտի շարունակենք որչափ ատեն որ պէտք ըլլայ, փոյթ չէ թէ անով անհաճոյ ըլլանք ոմանց, բարեկամներ վշտացնենք և մարդիկ թշնամացնենք մեզի դէմ.. .։ Անձնապէս, Արեւի խմբագրապետը կրնայ ինքզինքին սա՛ արդարութիւնն հատուցանել՝ թէ հանրային գործի մէջ երբեք զինք կասեցուցած չէ բարեկամ մը վշտացնելու նկատումը՝ թերեւս այն պատճառաւ որ մարդոց անձնական կեանքովը չի զբաղիր ինք՝ այլ անոնց կատարած հանրային գործովը, և երբ բարեկամ մը ատիկա չորոշելու չափ նեղմիտ է ու կը վշտանայ, աւելի լաւ է, կ'ըսէ ան, այդպիսի մէկը բարեկամ չունենալ...։ Արդէն, թշնամիները չեն որ կը վնասեն երբեք գործիչին, այլ բարեկամները, որոնց դէմ միշտ աչալուրջ գտնուիլը և շատ անգամ զիրենք «կտրելը» աչք առնելով է որ ան կրնայ իր անկախութիւնը պահել..., թէպէտ՝ հակառակ ատոր՝ շատ անգամ զայն կորսնցուցած ըլլալու կասկածն ալ կը ներշնչէ, որովհետեւ իր խղճումները կամ ուծացումները հրապարակային չեն միշտ...։

Վերադառնալով Արեւի վեցամսեայ աշխատանքին, մենք գտնուեցանք, մեր հրատարակութենէն քիչ վերջը արդէն, ամենէն տաժանելի հարկին մէջ որուն կրնար հանդիպիլ նորածին հայ թերթ մը, հա՛րկը՝ արձանագրելու, օրը օրին, սեւագոյն լուրերը զորս ստացած է երբեք Հայ Ազգը, որոնք իրարու ետեւէ յոգնախուռն կը հասնէին հեռուէն, Մայր-Երկրէն, լուրե՛ր ծանրաբեռն՝ ծովերու չափ արիւնով և լեռներու չափ դիակներով, լուրե՛ր զորս գրելու ատեն մատները կը սառին ու շունչը կը բռնուի գրչին, լուրե՛ր որոնց տարածած արհաւիրքը այնքան մեծ է և ընդհանուր՝ որ գրողը ատկէ ալ սարսուռ մը կ'զգայ երբ կը մտածէ այն կսկիծին զոր պիտի պատճառէ շատերուն, այն արցունքին զոր պիտի հոսեցնէ անոնց աչքերէն, յուսահատութեան զգացումին զոր պիտի պատճառէ անոնց....։ Ասիկա մեր տխուր բախտը եղաւ սակայն, և այնքան մեծ ու համայնական է Ցաւը՝ որ մարդ կ'զգայ թէ անկարող է զայն լրիւ արտայայտելու, թէ իրաւունք ալ չունի անոր վրայ՝ երբեւ միայն իրենը՝ խօսելու....։

Ամիսներով մենք թապլտկեցանք այս վիճակին մէջ, ու դեռ անոր մէջն ենք։ Միշտ չկրցանք մեր պաղարիւնութիւնը պահել, ու ատոր համար ներում չենք խնդրեր։ Կը կարծենք, սակայն, թէ աչքէ չկորսնցուցինք անոր մեզի պարտադրած հարկը այս հեռու ապահով անկիւնին մէջ,—միութեան և օգնութեան հարկը...։

Միութիւն և Օգնութիւն, ահաւասիկ այս է մեր ամբողջ ուղղութիւնը այսօր, և մեր պայքարներն ինչպէս մինչև հիմա՝ այսուհետեւ ալ պիտի ուղղուին ընդդէմ անոնց որ այս երկու նուիրական պարտականութիւնները Մեծ Վիրաւորեալին՝ Հայ Ազգին հանդէպ՝ անտես կ'ընեն....։

ՎԱՀԱՆ ԹԷՔԷԵԱՆ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԿՈՒԼՏՈՒՐԱԿԱՆ

«Պուլկարիոյ օգնութեամբը նոր յաղթութիւններ պիտի տանինք...։ Պուլկարիոյ հետ մեր դաշնակցութիւնը օրուան մը դաշնակցութիւնը չէ, այլ յաւիտենական միութիւն մը, եղբայրական միաձուլում մը ժողովուրդներու միջեւ՝ որոնք ազգագրական և կուլտուրական տեսակէտներով այնքան մօտ են իրարու....։»

Որովհետեւ միամիտ զարմացումներուն կամ բերանաբաց յապուշ կրթումներուն ժամանակը անցած է ա՛լ, շնորհիւ այս պատերազմին որ անկարելին կարելի ըրաւ, աներեւակայելին՝ տեսանելի և անլուրը՝ լսելի, մի՛ զարմանաք բնաւ եթէ ըսեմ որ այս զինուորա-քաղաքա-ցեղաբանա-մշակութական գերմանաշունչ ճառը արտասանողը ոչ այլ ոք է, բայց եթէ Սօֆիայի Թրքական ընդհ. հիւպատոսը՝ Ահմէտ Հիքմէթ պէյ, ի պատասխան հիւպատոսարանին առջեւ կատարուած ժողովրդական խանդավառ ցոյցի մը և Թաղապետութեան անդամ՝ Պ. Ռոտոլֆ Հավասի մէկ թրքասէր ուղերձին...։

«Ուրիշ ժամանակներ, ուրիշ թռչուններ. ուրիշ թռչուններ, ուրիշ երգեր» կ'ըսէր սա՛ զմայլելի հեգնաբանը՝ Հայնէ։ Հազիւ երեք տարի առաջ, ուրիշ թռչուններ կային, արդարեւ...։ Պուլկար բազէն կը խոյանար, սրաթեւ, Թրքական սեւաթոյր ագռաւին վրայ, զայն մագիլահար ընելու համար...։ Հիմա, տեսէ՛ք, քանարիկ թռչուններ, դեղձանիկներ կան մէջտեղը, որոնք սիրոյ և եղբայրութեան զգլխիչ եղանակներ կը զուգերգեն, թրթռակ լեզուներով...։

Հիանալի չէ՞ք գտներ սա ակնարկութիւնը ազգագրական(*) ու կուլտուրական հանգիտութեանց ընդմէջ թուրք և պուլկար ժողովուրդներուն. ... Քանի մը տարի առաջ՝ խելուրնին ո՞ւր էր, որ եղբայրասպան կռիւի մը միջամուխ եղան....

* * *

Կուլտուրա՛, Kultur! , հին ծանօթ բառը, անճոռնի հրէշային, հսկայայ բառը, որ ժամանակ մը մեր մէջ ալ ծաւալ գտաւ, յօդուածներու և ճառերու մէջ հնչեցուց իր բարբարիկ, օտարոտի վանկերը: Քիչ բառ այնքան ծաղրուած է մեր մէջ որքան Սահմանադրութենէն ետքը՝ շատ մը բերնէ և մարդոց հետ Պոլիս ներմուծուած այս բառը.... Անիկա կը ծառայէր ծածկելու պաշտպանելու խել մը անխելք ու վնասակար բաներ, ինչպէս «դրօշակը կը ծածկէ կը պաշտպանէ ապրանքը» (le pavillon couvre la marchandise)...։ Ինչե՛ր չի գործուեցան անոր անունով...։ Գերագոյն փաստն էր ան և գերագոյն արդարացումը։ Բայց թրքահայ սրամտութիւնը չուշացաւ ծակելու և ճաթեցնելու այդ փքացուռոյց հոյակապ օդապարիկը.... Բառախաղ մը սպաննեց այդ բառը ու իր պարունակած... պարապութիւնը։ Կուլտուր, «կուլ տամ» բային հրամայականը եղաւ, և կուլտուրականը այդ հրամանը գործադրողը, անոր ծառայականը, եթէ կարելի է ըսել...։

Համեւրոպական պատերազմին ծագումէն ի վեր, Դաշնակից ու մանաւանդ Ֆրանսական մամուլին մէջ ո՛չ մէկ բառ այնքան յեղյեղուեցաւ, ծեծուեցաւ, գանակոծուեցաւ, դատափետուեցաւ՝ որքան այս kultur բառը, որով Գերմանները կը կոչեն իրենց քաղաքակրթութիւնը, որ գեր-բարբարոսութիւն մը յայտնուեցաւ...։ Անոր ուժգին արտայայտութիւններն էին Լուվէնի հրդեհումը, Ռէնսի մայր-եկեղեցիին ռմբակոծումը, Լուսիթանիայի թորփիլահարումը, բաց քաղաքներու վրայ նետուած օդային ռումբերը, գործուած բոլոր ոճիրները և զանոնք արդարացնել նկրտող բոլոր սոփեստութիւնները։

Kultur! Ֆրանսացիին համար այս բառը կը խտացնէ այժմ տեւտոնեան ամբողջ բարբարոսութիւնն ու ծծմղաշարժութիւնը, իր արիւնռուշտ իմաստակի էութիւնն ու արարքները։ Բայց ֆրանսերէն լեզուին անբաղդութենէն, ծաղրողները չունին իրենց ձեռքին մէջ այն պէնքը զոր հայ երբեմն բաղդաւոր երգիծանքը այնքան... լախտօրէն կ'իջեցնէր այդ բառին «Հէր Դոկտոր»ի գլխուն։ Կուլ տո՛ւր, կուլ տամ, կուլ-տուրական, ճոխիմաստ ծեքծեքնայումներ էին, պապանձեցնող պատասխաններ, հոմերական ծիծաղներ՝ որոնք ամէն ձայն և աղմուկ կը խափանէին յաղթականօրէն։

Ու տեսէ՛ք ինչպէս իր գերագոյն կիրարկումը և ամենաճիշդ նշանակութիւնը կ'ստանայ այսօր հայկական հրաշալի բառախաղը։ Գերմանները կը պարծենան կը յոխորտան իրենց կուլտուրայով, և կը յաւակնին այս պատերազմը մղել յանուն անոր, զայն տարածելու և պարտադրելու համար միւս ժողովուրդներուն. ուրիշ բառերով՝ գերմանական անսահման փառատենչութիւնը կ'ուզէ կուլ տալ ամբողջ Եւրոպան, Ասիան և Ափրիկէն ալ՝ եթէ կարելի է։ Մարդիկը անյագ, անօթի կուլտուրականներ են, կամ Երուանդ Օտեանի մէկ... երջանկայիշատակ հերոսին անունը տալու համար իրենց՝ Եւրոպացի Կուլտամեանցներ են, որոնք անմարսողութենէ չեն վախնար բնաւ...։ Ու ի՛նչ բնական է և ճիշդ՝ իրենց դաշնակցութիւնը Թուրքիոյ հետ, զոր՝ իր աշխարհի ամենէն տգէտ ազգը ըլլալը չէ արգիլած ըլլալ Արեւելքի ամենէն կուլտուրական պետութիւնը ըլլալէ։

Բայց ինչ որ ալ ըլլայ Գերմաններուն կուլտուրական կարողութիւնը կամ տարողութիւնը, ինծի կը թուի թէ մեծ վտանգ կայ որ ցանկացուած պատառները կոկորդնին մնայ։ Ո՛չ Եւրոպան ժամպօնով սուֆրուքի «բոսփոր» մըն է կարծեմ, ո՛չ Ասիան պնակ մը Թրքական բիլաւ, ո՛չ ալ Ափրիկէ՝ պնակ մը եգիպտական Ֆուլ, ի՞նչ ըսէք....։

Մ. Ս. ԿԻՒՐՃԵԱՆ

(*) Ցեղաբանները կ'ըսեն թէ Պուլկարներուն ծագումը ասիական է. մեղքը ցեղաբաններուն ճիշդ...։

ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ

«ԱԶԳ. ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ»Ի ԿՈՉԸ

Հայ հայրենակիցնե՛ր,

Ձեզի նոր աւետիս և նոր ողջոյն մը կը բերենք այսօր։

Գիտէք որ հայրենիքի կրած թշուառութեան հանդէպ՝ Ամերիկայի մէջ գոյութիւն ունեցող Քաղաքական Կուսակցութիւններէն Ս. Դ. Հնչակեան, Վերակազմեալ Հնչակեան և Ռամկավարք միացած էին՝ իրենց գլուխն ունենալով Հայոց. Առաքել. Եկեղեցին, Ազգ. Պաշտպանութեան Յանձնախումբ անուան տակ, հանելու համար Ազգին բի՛ւր պէտքերուն։

Այդ պէտքերը հետզհետէ այնքան ստիպողական եւ այնքան անհուն դարձան, որ ատոնց դէմ կուրծք տալու համար Ամերիկայի Հայոց մէջ աւելի զօրաւոր և աւելի ընդարձակ համագործակցութեան և միութեան մը պէտքը շեշտուեցաւ։ Հ. Բ. Ը. Միութեան նախաձեռնութեամբ կազմակերպուած էր, Նիւ-Եորքի մէջ, Ազգ. Շահերու Պաշտպանութեան Միութիւնը, աշխատելու համար Ազգային Պատուիրակութեան նախագահ Վսեմ. Պօղոս Փաշա Նուպարի հաստատած Ազգային Հիմնադրամին, ընդ հովանաւորութեամբ Ամենայն Հայոց Ս. Կաթողիկոսին։ Անոր կը միար նաև Ամերիկայի Հայ Առաք. Եկեղեցին, որ կը փափաքէր միանալ և իր զոհողութեան բաժինը բերել ազգային շահերու պաշտպանութեան գործին։ Համագործակցութեան այս անկեղծ և նուիրեալ փափաքները իրականացնելու համար վերյիշեալ բոլոր հաստատութիւններու և կազմակերպութիւններու մէջ, ըմբռնումէ և

գործելու ձեւերու մէջ փոխադարձ զիջումներով գտնուեցաւ համագործակցութեան չափ հաստատուն գետին մը, ուր կայ սկզբունքի միութիւն՝ Ազգին անհուն պէտքերուն, որչափ որ կարելի է, շուտով ու գոհացուցիչ չափով հասնելու եւ միանգամայն արդարացնելու համար սա գաղափարը՝ թէ Ամերիկայի մէջ գտնուող բոլոր Հայեր, մէկդի դնելով իրենց յարանուանական եւ կուսակցական խտրանքը, միացած են Ազգ. մեծ Տագնապին հանդէպ եւ որոշած են Ամերիկայի Հայ գաղթականութիւնը մէկ մարմնի պէս զօդել եւ կեցնել՝ Ազգը կործանումէն դուրս կորզելու նուիրական աշխատութեան մէջ։

Ազգային Պաշտպանութեան Միութիւնը կազմուած է հետեւեալ կերպով.

Գեր. Տ. Արսէն Ծ. Վ. Ե. Վեհունի՝ Առաջնորդ Հայոց Ամերիկայի՝ Նախագահ:

Վեր. Հ. Ե. Եարտըմեան՝ Նախ. Հայ Աւետ. Միութեան Ամերիկայի՝ Փոխ-Նախագահ.

Գեր. Տ. Մուշեղ Արքեպիս. Սերոբեան, Մ. Տ. Մանուկեան՝ Ներկայացուցիչ Հայ Առաքելական Եկեղեցւոյ Հայոց Ամերիկայի։

Վեր. Կ. Մ. Մանավեան, Վեր. Մ. Թ. Գալայճեան՝ Ներկայացուցիչ Հայ Աւետ. Եկեղեցւոյ Ամերիկայի.

Ե. Սամօ, Ե. Սիմվարդ՝ Ներկայացուցիչ Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան.

Միհրան Սըվազլը՝ Ատենապետ, Տոքթ. Ա. Տ. Մարգոսեան՝ Ներկայացուցիչ Վեր. Հնչակեան Կուսակցութեան.

Միք. Ցովհաննէսեան, Ա. Ն. Նազար՝ Ատենադպիր՝ Ներկայացուցիչ Ռ. Ա. Ռամկավար Կուսակցութեան,

Գեր. Տ. Բաբգէն Եպսկ. Կիւլէսէրեան, Գ. Կիրակոսեան՝ Գանձապետ՝ Ներկայացուցիչ Ազգ. Շահերու Պաշտպանութեան Միութեան։

Սիրելի ազգակիցներ, ահա՛ համագործակցութեան եւ միութեան այս նոր աւետիսն ու նոր ողջոյնն է, որ կը բերենք Ձեզի այսօր՝ բաց ճակատով, բարխուն սրտով՝ Ազգ. Պաշտպանութեան Միութիւն Ամերիկայի նոր եւ արտայայտիչ անուան տակ, որուն անգլիերէնն է Armenian National Defence Union of America.

Ամերիկայի մէջ կազմուած այս ազգային համերաշխութեան մարմինէն դուրս կը մնայ միայն քաղաքական կազմակերպութիւն մը, որուն հետ բանակցութեան մէջ կը գտնուի Ազգ. Առաջնորդարանը։ Կը յուսանք թէ նոյն կազմակերպութիւնն ալ պիտի զգայ վայրկեանին նուիրականութիւնը, եւ իր գործակցութիւնը պիտի բերէ ազգային այս ճգնաժամին։

Այս միութեան գործունէութեան առջեւ եւ յստակ սկզբունքն է, իր դրամական եւ բարոյական միջոցները լիովին դնել Ամենայն Հայոց Վեհ. Հայրապետին եւ Անոր կարգած Ազգային Լիազօր Պատուիրակութեան տրամադրութեան տակ, որու գլուխը կը գտնուի Վսեմ. Պօղոս փաշա Նուպար, եւ Ամերիկայի մէջ օրինաւոր եւ բանաւոր պայմաններով եւ միջոցներով ի նպաստ թշուառ Հայութեան հանրային կարծիք եւ հետաքրքրութիւն յառաջ բերել։

Հա՛յ եղբայրներ,

Ժամանակը թանկագին է, եւ իրագործուած Միութիւնը աւելի թանկագին, աւելի յուզիչ եւ քաջալերիչ։ Մեր տառապեալ խեղճ հայրենիքի զաւակներուն ամենէն մեծ եւ ազատ մասը Ամերիկայի մէջ կը գտնուի հիմա, եւ Ազգին վարիչները Ամերիկայի Հայ գաղութին սեւեռած եւ բեւեռած են իրենց աչքերը եւ օգնութեան կ'աղաղակեն, օգնութեան։

Եւ այս նորոգ Միութիւնը պիտի օգնէ տնանկ եւ տեղահան եղած Հայերուն, որոնք կը քշուին դէպի օտար հորիզոններ կորուստի ճամբաներով, պիտի օգնէ սովալլուկ Հայերուն, որոնք կորսնցուցած են իրենց ապրելու միջոցները, պիտի օգնէ փախստական Հայերուն, որոնք լերկ ու մերկ ապաստանած են Կովկաս եւ Ամենայն Հայոց Հայրապետէն հաց կ'ուզեն, լաթ կ'ուզեն, դեղ ու դարման կ'ուզեն, պիտի օգնէ Հայ հողի վրայ արիւն թափող Հայ կռուիչներու, որոնք իրենց բոլորանուէր անձը դրած են զոհողութեան սեղանին վրայ, պիտի օգնէ լքուած եւ բռնաբարուած կոյսերու եւ կիներու, պիտի օգնէ հայրենի եւ մայրենի ջուրջուրոտ ծոցերէն խլուած եւ մէկդի նետուած որբերու, պիտի օգնէ բանտերու եւ զնտաններու մէջ տուայտող Հայերու, պիտի օգնէ հիւանդներուն եւ վիրաւորներուն ասդին ու անդին, պիտի օգնէ այս բոլոր անզգամութեանց, այս բոլոր բարբարոսութեանց դէմ խեղճ Հայ Ազգին բողոքին ու դատին պաշտպանութեան, զոր Ամենայն Հայոց Հայրապետը կը բարձրացնէ ու կը պաշտպանէ իր Լիազօր Պատուիրակութեան միջոցաւ, պիտի օգնէ վերջապէս Հայու ծուլացած պէտքերուն եւ լռեցուած կարօտութիւններուն։

Թանկագի՛ն Հայեր,

Դուք ստուգիւ թանկագի՛ն էք այժմ. քանի՛ Հայ կ'ըլլայ եւ մոռնայ հայրենիքին մէջ՝ այնքան կ'աւելնայ արտասահման գտնուող Հայոց արժէքն ու գինը, եւ այս համեմատութեամբ կ'աւելնայ նաեւ անոր պարտականութեան եւ զոհաբերութեան չափը։ Սիրելի Ազգակիցնե՛ր, պէտք է որ այս ճշմարտութիւնը լա՛ւ ըմբռնենք։

Ամերիկայի Հայ գաղութը՝ այս երկիրը հասնելէն ի վեր ազգային պէտքերու համար կուտայ ու կուտայ, բայց այսօրուան խնդրանքը աննման է, նախընթաց չունի եւ չինք ալ կարծեր որ ապագային իսկ սոր նմանը պատահի։ Ատեն մը հայրենիքի այս ու այն՝ շրջանակին սրտաճմլիկ աղէտքէն յուզուած կը կատարէինք ձեր պարտքը, բայց այսօր բովանդակ Հայութիւնը աղէտքի մէջ է, պատուհասի տակ կը գտնուի, ամբողջ Հայ ազգը պէտք կարած է, կարօտութիւն դարձած է, զոր նկարագրելու եւ բացատրելու համար բառեր կը պակսին մարդկային լեզուներու մէջ։ Զգացէ՛ք աղէտքին մեծութիւնը, թշուառութեան անհունութիւնը։

Հայեր, ուշադրութի՛ւն ըրէք. այս բոլոր անբացատրելի իրողութիւնները պէտք չէ որ յուսահատեցնեն զմեզ։ Ցո՛րչափ Հայու արիւնը իր շրջանը կ'ընէ ան մը Հայերու երակներուն մէջ, Հայութիւնը պիտի ապրի եւ այս ան մը Հայութիւնը պատասխանատու է իր ազգային գոյութեան պահպանման։ Այս է պատճառը, որ ոչ մէկ Հայ չկրնար զերծ կամ դուրս մնալ պարտականութեան հարկէն ու շրջանակէն։ Միութեան առաջին պարտքն է՝ այս կէտը լաւ հասկցնել Ամերիկայի Հայ գաղութին եւ այս հիման վրայ պահանջել իր նպաստը որ պարտաւորիչ է իւրաքանչիւր Հայ անձի համար։

Միութիւնս մասնաւոր ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ այս կէտին վրայ հայ բարեկեցիկներուն եւ հարուստներուն, որոնք, հազուագիւտ բացառութիւնները յարգելով, իրենց Հայ մարդու պարտքը չեն կատարած ցարդ՝ իրենց չափին ու կարողութեան համեմատութեամբ։ Ինչպէս որ Սիրելի Ազգիս անթարգմանելի Տագնապը միացուց Ամերիկայի եկեղեցիները, հաստատութիւններն ու կուսակցութիւնները Հայ Դատին շուրջը, կը յուսանք թէ այս միութիւնը պիտի յուզէ եւ պիտի ցնցէ լաւ քնակ ու վիճակ ունեցող Հայերու էութիւնը, եւ անոնք առանց տարակուսի, առանց սակարկութեան՝ առատաձեռն եւ առատաձեռն պիտի բերեն իրենց նպաստը, անոնք պիտի վճարեն իրենց տոկոսաւոր պարտքը Ազգ. Գանձանակին։

Միութիւնս իր Ա. նիստին մէջ գործի ձեռնարկելով, կարգ մը կարեւոր միջոցներ ձեռք առած է որոնց գլխաւորներն են.

Ա. — Միութիւնս իր գործունէութիւնը կանոնաւորելու եւ գլխաւորելու համար Աշխատութեան Բաժանման սկզբունքն ընդունելով՝ իր մէջէն երկու յանձնախումբեր կազմած է, Ա.ը Ցարաբերական գործերը յառաջ վարելու, եւ Բ.ը Հանգանակութեան գործը կազմակերպելու համար։

Բ. — Ազգային Պաշտպանութեան Յանձնախումբին կողմէ նախապէս կազմուած բոլոր մասնաճիւղերը պիտի կազմեն Բոստոնեան ազգայիններու եւ Ազգային շահերու Պաշտպանութեան Միութեան նիւթ. Յանձնաժողովին կողմէ նշանակուելիք անդամներով։

Գ. — Հրապարակային ժողովներ եւ հանդէսներ պիտի սարքուին այդ մասնաճիւղերուն ձեռքով, ազգային պէտքերը պիտի բացատրուին եւ հանգանակութեան պիտի ձեռնարկուի դիւրին, արագ եւ արդիւնաւոր ձեւերով։

Դ. — Հանգանակուած գումարները պիտի դրկուին ուղղակի First National Bank, Boston Mass. որ Միութեանս հաշուակալ ու դրամապահ պանքան է, եւ այս պանքային ձեռքով է որ դրամները պիտի դրկուին Վեհ. Հայրապետին կամ Պօղոս փաշա Նուպարին։

Հանգանակութեան գործողութիւնը կանոնաւորող եւ ապահովող մանրամասնութիւնք առանձին հրահանգներով պիտի հաղորդուին մասնաճիւղերուն եւ Ամերիկայի Հայ մամուլին միջոցաւ մինչ լուր պիտի տրուի հանգանակութեան ընթացքին եւ արդիւնքին վրայ։

Վշտահար Հայրենակիցնե՛ր,

Միութիւնս իր այս առաջին Ցայտարարութեամբ եւ կոչով կը դիմէ ձեզի՝ բարձր ճակատով, միութեան եւ զօրութեան դիւթիչ դրօշին տակ, օգնելու եւ ոտքելու համար ձեզ, որ լիովին կատարէք ձեր պարտքը Ազգիս պէտքերուն հոգացման համար։

Օ՜ն ուրեմն, զգածուեցէ՛ք, շարժեցէ՛ք, տուէ՛ք, միշտ տուէք մինչեւ որ թշուառութիւնը խոնարհի ձեր առատաձեռնութեան ներքեւ, մինչեւ որ անլուր բարբարոսութեանց հետքերը անհետանան ձեր գթասրտութեան եւ գթութեան ճառագայթներուն առջեւ, տուէ՛ք մինչեւ որ հայրենի օճախներն ու եկեղեցիները նորէն ծխան ու միսան նորափետուր կեանքի փթթումները աւետելու համար, տուէ՛ք մինչեւ որ ուժասպառ եւ անիրաւեալ Հայ ազգը իր գոյութեան զօրութիւնը զգենու եւ իր ապրելու իրաւունքով վերահաստատուի իր բնաշխարհին ամէն կողմը. այո՛, թանկագին Հայեր, տուէ՛ք, տուէ՛ք մինչեւ որ ձեր խղճմտանքը գերեզմանը ՉԸԼԼԱՅ Հայ Ազգին գոյութեան։

ԱԶԳ. ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ
ՄԻՈՒԹԻՒՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ

Բոլոր գրութիւնք կ'ուղղուին հետեւեալ հասցէին.

Armenian National Defence Union of America. P. O. Box 2917, Boston, Mass.

ԱՂԷՏԻ ԵՒ ՏԱՌԱՊԱՆՔԻ ԱՇԽԱՐՀԻՑ

(Այց թիւրքահայ փախստականներին)

VI

Ամենից առաջ աչքի է ընկնում Էջմիածնում Մոսկվայի հայ համայնքի կոմիտէի յանձնախումբը իր կազմակերպութեամբ, իր բազմակողմանի եւ նուիրուած գործունէութեամբ։ Գործող խումբը բաղկացած է 70 հոգուց, որի սկզբնական կազմի անդամներից մեծ մասը հիւանդացել են, բայց շարունակ նորոգւում է նոր անդամներով։ Կոմիտէն ունի մի ամբուլատորիա՝ երկու բաժանմունքով, որ օրական ընդունում է 150 հոգի. երեխաների մի հիւանդանոց 60—70 հոգու համար. երեխաների երկու ապաստարան՝ 35 եւ 100 հոգու համար, զետեղված գիւղի հայ ծխական դպրոցների շէնքերում. պարբերաբար կերակրում է 18,000 հոգու։ Առանձին հոգատարութիւն դարձնում է կոմիտէի յանձնախումբը իր հիւանդանոցների եւ ապաստարանների վրա. խնամում եւ կերակրում են չափազանց լաւ։ Ապաստարաններում զետեղված երկսեռ երեխաները 2 տարեկանից սկսած մինչեւ 15 տարեկան հասակ ունեն։ Մոսկվայի կոմիտէի բժիշկները ստանում են իւրաքանչիւրը 200 ր. ամսական, ֆելդշերները՝ 100ական ր., 25 ր. էլ սընունդի համար. գթութեան քոյրերը՝ 50—75 ր., մատակարարները՝ 30ական ր.։ Օրական ծախսը հաւասար է ընդամենը 2000 րուբլի։

Թիֆլիսի Հայ Կենտրոնական Կոմիտէն ունի երեք բժիշկ, վեց ֆելդշեր, մի սանիտար, մի տնտես, մի հաշիւ եւ մի չարք (մօտ 20) կամաւոր օժեր։ Բաց ի դրանից կոմիտէն ծախսել է մօտ 30,000 ր. շաքարի եւ մանուֆակտուրային զանազան իրերի համար։

Լայն հիմքերի վրայ է դրված Եղբայրական Օգնութեան գործունէութիւնը։ Նա ունի անտառի հիւանդանոցում 45 ինտելիգենտ ոյժեր, նոյնքան էլ հիւանդանոցի ծառայողներ եւ բանւորներ։ Սանիտարական կազմի մէջ մտնում են 30 հոգի՝ բժիշկներ, ֆելդշերներ եւ սանիտարներ։ Այստեղ յիշատակութեան արժանի է առանձնապէս 4 հիւանդանոցների կազմը։

Առաջին հիւանդանոցը ունի մի բըժիշկ, երկու ֆելդշեր, մի դեղագործ, հինգ գթութեան քոյրեր եւ 7—10 ծառաներ. տեղաւորում է 70 մահճակալ։

Երկրորդ հիւանդանոցը ունի մի կառավարիչ (աւագ) ֆելդշեր, 2 ֆելդշերներ, 6 գթութեան քոյրեր, մի դեղագործ, մի տնտես, 12—14 ծառաներ. տեղաւորում է 120 մահճակալ։

Երրորդ հիւանդանոցը ունի մի բժիշկ, 2 ֆելդշեր, մի տնտես, 5 գթութեան քոյրեր, 10 ծառայ. տեղաւորում է 100—110 մահճակալ։

Չորրորդ հիւանդանոցը ունի մի բժըշկուհի, 2 ֆելդշեր, 5 գթութեան քոյրեր, մի տնտեսուհի եւ մի տնտես, 10—12 ծառայ. տեղաւորում է 100—110 մահճակալ։

Բացի դրանից կայ այսպէս անուանված սանիտարական ոստիկանութիւն 17 հոգուց բաղկացած։

Ճեմարանի եւ Ննջարանի շէնքերի մէջ, ուր ամփոփված էին երեխաները, ծառայում էին 200ից աւելի մարդիկ, որոնցից 80 հոգի մայրապետներ էին, բոլորը գաղթականներից։ Իսկ այժմ այդ ծառայող պերսոնալի մեծ մասը ցըրված է, որովհետեւ երեխաները՝ բացի մի երկու հարիւրից՝ խմբերով ուղարկված են զանազան քաղաքներ, ինչպէս մենք թուեցինք իր տեղում։

Եղբայրական Օգնութեան օրուան ծախսը՝ սննդի եւ ռոճիկների համար՝ հաւասար են 3000 րուբլու, իսկ միայն ռոճիկները կազմում են ամսական 5000—6000 ր.։

Բնականաբար աւելի համեստ են Երեւանի հիւանդանոցները՝ իրենց կազմով ու ծախսերով։ Ամենից առաջ պէտք է յիշել գաղթականների հիւանդանոցը Երեւանում, որ տեղաւորում է 80 մահճակալ, ունի մի բժիշկ, 2 ֆելդշեր դեղագործ, 2 ֆելդշեր, մի տնտես կառավարչուհի, 3 գթութեան քոյրեր, 5 վանեցի օրիորդներ, 4 ծառայ, 2 խոհանոցի ծառայ, 3 լուացարարուհի։ Սկզբնական շրջանում այդ հիւանդանոցի ամսական ծախսերը հաւասար էին 2500—3000 րուբլու։ Իսկ նոր շրջանում, օրինակ օգոստոս ամսին, ծախսվել է. սննդի համար (տնտեսական ծախքեր) 1980 ր., դեղօրայքի վրա՝ 370 ր., տան վարձ՝ 75 ր., պերսոնալի ռոճիկներ՝ 1200 ր., լրացուցիչ ծախսեր՝ 350 ր.։ Ընդամենը օգոստոս ամսում ծախսվել է փախստականների հիւանդանոցի վրա 3975 ր.: Բացի դրանից յիշելու է քաղաքային հիւանդանոցը, որ տեղաւորում է 60 մահճակալ փախստականների համար եւ ունի հետեւեալ կազմը բժշկական պերսոնալի. 1 բժիշկ, 1 ֆելդշեր, 2 քոյր, 6 ծառայ։ Այնուհետեւ նոր պիտի բացվի Քաղաքների Միութեան հաշուով մի հիւանդանոց փախստականների համար 200 (կամ 150) մահճակալով, որ պիտի ունենայ հետեւեալ կազմը. մի գլխաւոր բըժիշկ, երկու օրդինատոր, երկու ֆելդշեր, 4 քոյր, մի տնտես կառավարչուհի, մի կառավարիչ, մի հաշուապահ, 8 ծառայ եւ այլն։

Այժմ մի քանի խօսք նպաստների բաշխման մասին։

Անցեալ տարվայ դեկտեմբերից մինչեւ այս տարվայ փետրվարի վերջը գաղթականներին բնակեցրած տեղերում օգնութեան է հասել տեղական ժողովուրդը եւ Եղբայրական Օգնութիւնը։ Մարտի 1ից սկսել է նպաստներ տալ նահանգական կոմիտէն, որը միջոցներ էր ստանում Թիֆլիսի գլխաւոր նահանգական կոմիտէից։ Գաղթականներին տըրվում էր չափազանց համեստ նպաստ, իւրաքանչիւրին օրական 10 կոպէկ կամ մէկ ուկէս փունտ ալիւր եւ 3 կոպէկ դրամ։ Այսպիսի նպաստ տալիս էր նահանգական կոմիտէն Նոր-Բայազէտի, Երեւանի գաւառներում տեղաւորված բոլոր գաղթականներին, իսկ Ալէքսանդրապոլի, Էջմիածնի, Նախիջեւանի եւ Շարուրի գաւառներում տեղաւորվածներին միայն երկու երրորդ մասին։

Եղբայրական Օգնութեան մարմինները նպաստ էին տալիս Երեւան քաղաքում, Վաղարշապատում, Իգդիրի շրջանում անխտիր բոլորին, իսկ Ալէքսանդրապոլի, Էջմիածնի, Նախիջեւանի եւ Շարուրի գաւառներում եղած գաղթականներից միայն մէկ երրորդին։ Բայց այդ բոլորը չէ. նպաստներից բացի ուրիշ շատ ծախսեր՝ հիւանդանոցների, հագուստի, թէյի, շաքարի, սապոնի եւ ճանապարհի համար՝ հոգում էր Եղբայրական Օգնութիւնը։ Սեպտեմբերի 1ից նպաստները տրվում են միմիայն նահանգական կոմիտէից, միայն Վաղարշապատում եւ Երեւանում խմբված գաղթականներից մի մասին նպաստ է տրվելու Եղբայրական Օգնութիւնից։ Պէտք է աւելացնել որ նոյն ամսաթիւից նահանգական կոմիտէի տուած նպաստը (10 կ.), առանձին դիմումների շնորհիւ, հասցվել է 15 կոպէկի իւրաքանչիւր հոգու համար։

Մինչեւ սեպտեմբերի 1ը նահանգական կոմիտէն ստացել է գլխաւոր կոմիտէից յօգուտ Երեւանի նահանգում տեղաւորված գաղթականների 579,000 ր., սեպտ. 1ին արդէն մնում էր այդ գումարից 134,553 ր. 63 կ.։ Աւելացնելու է այստեղ Քաղաքների Միութեան նըպաստը՝ 90,000 ր., որի հաշւին պիտի բացվեն մի-մի հիւանդանոցներ, Էջմիածնում՝ 500 (կամ 400) մահճակալով, Երեւանում՝ 200 եւ Ալէքսանդրապոլում նոյնպէս 200 մահճակալով։

Ինչ վերաբերում է սովեալներին մատակարարած սնունդին, դա շատ պարզ ու հասարակ է։ Սկիզբներում Էջմիածնի փախստականներին տալիս էին օրական 900—1000 փութ հաց, յետոյ օգոստոս ամսին՝ 700 փութ հաց եւ ալիւր, բացի հիւանդանոցներից։ Նրանց սովորական կերակուրը կազմում է հաց, թէյ եւ շիլա. վերջինս տրվում էր 15,000 հոգու։ Նոյն սնունդը ստանում են նաեւ Երեւանում տեղաւորված փախստականները. հիւանդներին տալիս են նաեւ կաթ։

Ահա Էջմիածնում եւ Երեւանում գործող մարմինների կազմի ու գործունէութեան համառօտ, աւելի շուտ՝ սխեմատիկ պատկերը։

Իհարկէ, բերածս բոլոր վիճակագրական տեղեկութիւնները անփոփոխ դըրութիւններ չեն, որովհետեւ անփոփոխ չեն իրանք փախստականները՝ իրանց քանակական մեծութեամբ, իրանց համախմբման վայրերով։ Մեր փաստական տուեալները վերաբերում են մինչեւ օգոստոսի վերջերը եւ մասամբ մինչեւ սեպտեմբերի սկզբի օրերը տեւող դրութեան։

Դառնանք այժմ գնահատումներին։

(Մշակ) Բ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ

ԿԻԼԻԿԵՑԻՆԵՐԸ ԲՈՐ-ՍԱՅԻՏԻ ՄԷՋ

(Սեփական թղթակցութիւն)

10 Նոյ. Չորեքշաբթի

Այս երկուքն տեղս հասան Գահիրէի եւ Աղեքսանդրիոյ Քաղաք. Ժողովներու պատուիրակները՝ Պ. Պ. Կ. Թէչեան եւ Ա. Արշակեան։ Ցիշեալ պարոնները մէկէ աւելի անգամներ եկան հոս, բայց հաւատի աղբիւրէ կը լսեմ թէ իրենց այս ժամանումը յիշատակելի ըլլալու համար պիտի ունենայ քանի որ կ'ըսուի թէ այս անգամ Բանակի կազմակերպական գործին touche finaleը տալու պաշտօնով կուգան։ Ան բանդ չէ թէ, նախկին կազմակերպութիւնը պարզապէս լաբիւրինթոսային էր, ինչպէս չափազանցեցին շատեր, թէպէտ անթերի ալ չէր անշուշտ։ Բանակի կազմակերպական ձեւը, մասնաւորապէս տեղական մասնախումբին հետ Բանակին ունեցած յարաբերութեանց տեսակէտէն, բարեփոխումի կը կարօտէր, ու ճշմարիտ է, որ կ'երեւայ այս անգամուանը հիմնական բարեփոխում մը պիտի ըլլայ։

— Դարձեալ պիտի խօսիմ տկարահոգիներու խոհանոցին մասին, որ Տիկ. Արշարունիի ղեկավարութեան տակ գոհացուցիչ եւ ուրախացուցիչ արդիւնքներ ցոյց կուտայ օրէ օր։ Կ'երեւայ թէ Աղաթօն պէյ իր նուէրով բազմաւոր սկզբնաւորութիւն մը ըրաւ, որովհետեւ անկէ ի վեր մեր խոհանոցին նուէրները ան-

պակաս են. ի մէջ այլոց Տէր և Տիկ. Ժ. Պրուսալի ապահոված են խոհանոցին կաթը, մինչև դեկտ.ի վերջ, շաբաթը երեք անգամ հինգական օխա։ Անոնք նուիրած են նաև երկու մնտուկ շաքար։ Այս խոհանոցին եղած ու և է նուիրատուութիւն մասնաւոր հաճոյքով մըն է որ կ'արձանագրեմ։

— Դպրոց, հիւանդանոց, արհեստանոց, կանոնաւոր կերպով կը շարունակեն իրենց գործը։ Միսիս Էլկուտ, որքան որ իր բոլոր ուժը տուաւ հիւանդանոցին, սակայն հաւասարապէս սիրեց դպրոցը, մեծ յոյսեր տածեց արհեստանոցի ապագային համար, ու անսովոր անհամբերութեամբ մը սպասեց «խոհանոց»ի բացումին։ «Արև»ի նախկին թղթակցին կողմէ Տիկ. Էլկուտի նկատմամբ Եղիպտոս Մէյլի մէջ գրուած գրուատալից տողերուն ի պատասխան իր ուղղած մէկ նամակին մէջ՝ Տիկինը անոնց յիշատակութիւնն է որ կ'ընէ։ Այդ նամակը Պ. Ն. Թոգաթի թոյլտուութեամբ առած եմ, և ներփակ կը ղրկեմ ձեզի։ Միսիս Էլկուտի համար որքան որ գրուի՝ քիչ է։ Բացառիկ կին մըն էր ան։ Ասիկա կ'երևայ շատ աղէկ կրցած են ըմբռնել մեր պատուական ու քաջարի եղբայրներն ալ՝ որոնք այսօր հսկայ հաւաքումի մը մէջ, իրենց 18 գիւղապետներուն միջոցաւ պաշտօն յանձներ են Բեմբի Առաջնորդարանի Ներկայացուցիչին, Տիկ. Էլկուտի հեռագրել հետևեալը․

Տիկին Էլկուս պէյ, Հէլիոբոլիս.

Հսկայ միթինկէ մը վերջ մեր 18 պետերը յանուն իրենց ժողովուրդին պաշտօն յանձնեցին ինծի, Ձեզի հաղորդել իրենց խորին վիշտը՝ Ձեր մեկնումին առիթով, ու մատուցանել իրենց երախտագիտութեան հաւաստիքները անոր որ «ամենուն Մայր»ը եղաւ:

Ներկայացուցիչ Պատրիարքարանի

Մէկէ աւելի պարագաներու մէջ մեր գաղթականներու կողմանէ ցոյց տրուած զովելի ձեւքերու այս նմոյշները ցայտուն ապացոյցներ են թէ անոնք ազնիւ սիրտ կրող, պատուական Հայեր են, արժանի Մուսա-լերան վրայ իրենց շինած համբաւին։ Գ. Թ.

Ծ. Խ. Տիկ. Էլկուտի նամակը պիտի հրատարակենք յաջորդ թիւով։

բեռ մը ևս բարդուած ըլլալով՝ ուրախ և երախտապարտ պիտի ըլլայինք՝ եթէ աղնիւ ազգայիններ ամսական դոյզն մճարումներով մասնակցէին այս խոհանոցի ծախքերուն։

Սոյն նպատակին համար սիրով կ'ընդունուին նաև ուտեստեղէններ (բակլայ, սիսեռ, ոսպ, դդմած, կարագ, շաքար, չոր պտուղներ ևլն.)։

Գերազանցապէս օգտակար այս գործին համար ալ նուիրատուութեան ճոխ ցանկեր հրատարակելու ակնկալութեամբ

Մնամք յարգանօք
ի դիմաց Հ. Կ. Խաչի Վարիչ Մարմնոյ
Ատենադպիր Վ. Ատենապետ
Ց. Թ. Գայաեան Թորգոմ Ֆիշէնկեան

Համագործակցող կուսակցութեանց Գահիրէի Հանդէսից Յանձնախումբը կուգայ իր խորին շնորհակալիքը յայտնել Գահիրէի հայ հասարակութեան, որ ի նպաստ Բօր-Սայիտի գաղթականաց տրուած Սինէմայի երեկոյթը իր ներկայութեամբ պատուեց և քաջալերեց զինք։

Այս առթիւ Յանձնախումբը պարտք կը համարի ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան թէ, սոյն երեկոյթին արդիւնքը, ինչպէս ծանուցուած էր, տրամադրուած է արդէն Հ. Բ. Ը. Միութեան Գահիրէի Կեդր. Մարմնին։ Գումար զուտ հասոյթին՝ 8370 դրշ. ոսկ (որմէ 521 ղանձել)։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

ՀԱՅՈՑ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԲԱՂԴԱԻՈՐ ԱՆԿԻՒՆՆԵՐ

Խիզան, Սպարկերտ, Մարմտանք և Ոզիմ գաւառները, որոնք Բաղէշի նահանգին մէջ կը գտնուին, զերծ մնացեր են կոտորածէ, կ'ըսեն ռուսահայ թերթերը, թէև այդ գաւառները, իբրև Շէյխ Ճէլալէտտինի հովանաւորած վայրեր, աւելի երկիւղալի վիճակ մը ունէին։ Տեղացի մէկ քանի խումբ զինուած Հայեր, Խիզանի, Մարմտանքի և Ոզիմի Հայերը հաւաքեր և փոխադրեր են Սպարկերտ։ Ու այնտեղ, անոնք լեռնային դիրքեր գրաւելէ ետք, իրենց Քիւրտ դրացիներու հետ քաղցրութեամբ վարուեր են։ Տեղւոյն կառավարիչն ալ բարեացակամ վերաբերում մը ունեցած է դէպի Հայերը: Ցետոյ Մոկաց գաւառէն Հայ կամաւորներու խումբ մը կուգայ Սպարկերտ, և այն տեղ հաւաքուած բոլոր Հայերը կը փոխադրէ Կաւաշ, ուր կը մնան տակաւին, սպասելով որ Բաղէշը, հետևաբար իրենց գաւառներն ալ, ազատուին Թուրքէ, և իրենք հնարաւորութիւն ունենան վերադառնալու։ Իսկ աւելի դէպ ի հարաւ գտնուող Պարվարի ու Տիրվանի քրդախօս Հայերը կոտորուեր են։ Այս մասին դեռ կը պակսին սակայն ստոյգ ու մանրամասն տեղեկութիւններ։

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԲՕՐ-ՍԱՅԻՏԻ ԳԱՂԹԱԿԱՆԱՑ ՀԱՄԱՐ

Աղեքսանդրիաբնակ Հայ Տիկնանց այն խումբը ու Բօր-Սայիտի Բանակատեղիին 500 տղոց զգեստաւորումի գործը կատարեց, վերջերս Ազգ. Առաջնորդարանի միջոցաւ դիմում ըրած էր կառավարութեան՝ որպէսզի հաճի արտօնել զիրենք ի նպաստ նոյն գաղթականաց դրամական վիճակահանութիւն մը կազմակերպելու։

Այժմ հաճոյքով կը լսենք թէ խնդրուած արտօնագիրը կառավարութեան կողմէ յանձնուած է տեղւոյս Ազգ. Առաջնորդարանի։

Հ. Ե. Ք. ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ (Գահիրէ)

Կիրակի 14 Նոյ. ժամը 10.45ին Բարոյաժողով. նիւթն է «Մեր քրիստոնէական պարտականութիւնը Ազգին հանդէպ» առաջնորդութեամբ Տ. Գ. Գաբիկեանի և մասնակցութեամբ տարբեր անձերու։ Փափաքողները սիրով կը հրաւիրուին։

Տ. Տ. Աւագեան Եղբարք խորին շնորհակալութիւն կը յայտնեն ամենանոնց որ իրենց ողբացեալ հօր՝ Տ. Նազարէթ Աւագեանի մահուան առթիւ, հաճեցան անձամբ ներկայ գտնուելով յուղարկաւորութեան հանդէսին և կամ հեռագրաւ ու նամակաւ իրենց ցաւակցութիւնները յայտնել։

ԲՕՐ-ՍԱՅԻՏԻ ՊԷՏՔԵՐԸ
(Հեռագիր «Արեւ»ի)

Վերջին պահուն ստացանք Բօր-Սայիտէն հետեւեալ հեռագիրը.

«Խնդրենք իմացուցէք ժողովուրդին Արեւի մերձաւոր թիւերով՝ որ այլ ևս վերմակ և հագուստ չղրկեն, որովհետև բաւականաչափ բաժնուած են անոնցմէ, կը խնդրուի անպայման ուտելիքներ ղրկել։ ՔԷՇԵԱՆ, ԱՐՇԱԿԵԱՆ»։

Սրէկ Իտալիոյ Վեհ. Թագաւորին ծննդեան տարեդարձին առթիւ՝ Առաջնորդ Ս. Հայրը փոխանորդ Տ. Ռուբէն քահանայի միջոցաւ այցետոմսով իր շնորհաւորութիւնները յայտնեց տեղւոյս Իտալ. Ընդհ. Հիւպատոս Քոմ. Քամիչիի։

Գահիրէէն մեզի կը գրեն.— Բօր-Սայիտի Կիլիկեան գաղթականներուն նախախնամութիւնը եղող Տիկ. Էլկուտ և Մր. Հօրնպլօըր երէկ (Հինգշաբթի) այցելեցին Հ. Բ. Ը. Միութեան Կեդրոնատեղին, ընկերակցութեամբ Վսեմ. Նուպար Փաշայի քարտուղար Արթին փաշայի, Կեդր. Վարչ. Ժողովի ներկայ անդամները, Տիկնանց Մասնախումբի անդամուհիներէն ոմանք և Կեդրոնի պաշտօնէութիւնը սիրալիր ընդունելութիւն մը ըրին պատուական հիւրերուն և երախտագիտութիւն յայտնեցին այն զմայլելի անձնուիրութեան համար զոր Տիկ. Էլկուտ առաջին օրէն ցոյց տուաւ յօգուտ Կիլիկեան գաղթականներուն, ինչպէս և գաղթականներու տնօրէն Մր. Հօրնպլօըրի որուն կազմակերպիչ ոգին շնորհիւ կարելի եղած է բարօրութեան մթնոլորտ մը ստեղծել գաղթականներու բանակատեղիին մէջ։ Տիկ. Էլկուտ խանդավառօրէն գովեց գաղթականներու տոհմիկ բարեմասնութիւնները, բարեկրթութիւնը, գեղեցկութիւնը ևն., և իր հիացումը յայտնելով հանդէպ հայ գաղութին եղբայրսիրական վերաբերմունքին համար, ցաւ յայտնեց որ մայրերն ու իրենց մանկիկները տակաւին հագուած չեն։ Գալով Սիսուան վարժարանին, սոյն օգտաւէտ ձեռնարկին համար իր գոհունակութիւնը յայտնեց Հ. Բ. Ը. Միութեան։ Երկու յարգելի հիւրերը այն համոզումը ունէին թէ անհրաժեշտ է ղուրսը գործ հայթայթել անոնց որ կրնան աշխատիլ, և այդ մասին մտադիր են բանակցիլ Ազգ. Առաջնորդարանի հետ։

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉ – ԳԱՀԻՐԷ

Հայ Կարմիր Խաչը, մեծապէս քաջալերուած ժողովուրդին համակրալիր ու խանդավառ աջակցութենէն, որոնց Բօր-Սայիտի Հայ Քէմբի համար իր հաստատած ու վարած հիւանդանոցի գործին կցել նաև յաւելուածական խոհանոց մը։

Այս նոր ձեռնարկին նպատակը պիտի ըլլայ ծծկեր մայրերու, տկարներու և հիւանդութենէ նոր ապաքինողներու սովորականէն տարբեր յարմար սնունդ հայթայթել։

Այս առթիւ Հայ Կարմիր Խաչի նիւթական պիտոյքին վրայ բաւական կարեւոր

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐԵՐ

Սերպիական ճակատէն

Լոնտոն, 8.— Մանասթըրէն կ'իմացնեն թէ Ֆրանսացիք Ալէնճան գրաւած են։ Պուլկարները խուճապի մատնուած, այս կողմին վրայ իրենց յարձակողականէն հրաժարած են։ Մօք.

Լոնտոն, 9. — Սերպ կառավարութիւնը Ռաշքա փոխադրուեցաւ։ (Նիշէն 10 քիլոմէթր դէպի արեւմուտք եւ Նովի-Պազարէն 30 քիլոմէթր դէպի հիւսիս քաղաք մը)։ Մօք.

Սելանիկ, 8.— Դաշնակից զինուորներու ցամաք հանուիլը կը շարունակուի։ Դաշնակիցները որոշած են նոր քարափ մը շինել և նոր ճամբայ մը բանալ կայարանին հետ հաղորդակցութիւնները դիւրացնելու համար։ Յունական իշխանութիւնները անոնց կարելի եղած դիւրութիւնները տուին։ Ռ.

Լոնտոն, 9. — Պուքրէշէն կ'իմացնեն թէ Գերմանիայէն Թուրքիա երթալու համար ուղարկուած բաւականաչափ ռազմամթերք և բաւաթին բեռնաբարձ օթոմօպիլներ Ռուսչուք հասած են։

Լոնտոն, 9. — Հռոմի մէջ հրատարակուած կէս-պաշտօնական զեկոյց մը Պուլկարիոյ կ'ազդարարէ զգուշանալ Ալպանիոյ վրայ յարձակելէ և կ'իմացնէ թէ Իտալիա պէտք եղած միջոցները ձեռք պիտի առնէ Ալպանիան պաշտպանելու համար։ Մօք.

Բարիզ, 9. — Գերման երկաթուղւոյ Սերպիոյ մէջէն կատարելիք հաղորդակցութեան մասին շրջած զրոյցը բոլորովին կանխահաս է։ Սերպերը ոչ միայն մինչև այժմ կը տիրեն Պէլկրատ-Սօֆիայի երկաթուղւոյ երկու հատուածներուն այլ նաև ուժանակով օդը հանած են ներքնուղիները և բոլորովին քանդած գիծերը՝ որոնք մեծ և երկար նորոգութիւններու կը կարօտին։ Ռ.

Աթէնք, 10.— Սերպիական ճակատին վրայ Սերպերուն և Դաշնակիցներուն կացութիւնը խիստ գոհացուցիչ է։ Քրիվօլաք-Վէլէսի ճամբուն վրայ Ֆրանսացիք Կրատսքօ հասած են։ Քրիվօլաքի դէմ պուլկարական բուռն յարձակում մը ետ մղուած է։ Ֆրանսացիք Քօմանթալը գրաւած են։ Կէվկէլիի հիւսիս-արեւմտ. կողմը Ֆրանսացւոց յառաջացումը կը շարունակուի։ Հ.

Լոնտոն, 10. — Սելանիկէն 8 թուակիր հեռագիր մը լուր կուտայ թէ Ֆրանսացւոց օգնութիւնը ճիշդ ժամանակին հասած է, որոնք Բրիլէբ-Կրատսքոյի ճամբուն վրայ իշխող Մէգէնի բարձունքը Պուլկարներէն վերագրաւելով Սերպերուն միացած են Պապունայի կիրճին մէջ, այսպէսով Մանասթըրի սպառնացող վտանգը հեռացնելով։

Աթէնք, 10. — «Բաթրիս» Սելանիկէն կ'իմանայ թէ Ֆրանսացիներու և Պուլկարներու միջև Սթրումիճայի շրջանին մէջ չորս օրէ ի վեր տևող կռիւները բոլոր օրը շարունակուեցան ալ աւելի մեծ ուժգնութեամբ։ Թիւերու առաւելութեան առջև Ֆրանսացիք թեթև կերպով ետ քաշուեցան, բայց միշտ զօրաւոր դիրքեր ունին։ Զօր. Սարայլ օգնաշրջք ուղարկեց։ Քրիվօլաքի դէմ Պուլկարներու յարձակումը վերջնականապէս ետ մղուած է։ Հ.

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Լոնտոն, 8.— Քոնսթանթինէն Թագաւորը Քայզէրին իմաց տուաւ թէ Յունաստան Սելանիկի մէջ Դաշնակիցներուն վրայ յարձակելու կարող չէ որքան ատեն որ անոնք ծովերու գերիշխանութիւնն իրենց ձեռքը ունին։ Մօք.

Բարիզ, 10. — Բարիզի Յոյն դեսպանը այս առաւօտ Քէ տ'Օրսէյի (Արտ. Գործոց նախարարութիւն) ներկայացուց Սքուլուտիսի մէկ հեռագիրը՝ ուր ան կը հաստատէ Յունաստանի չէզոքութիւն պահելու հաստատ մտադրութիւնը, Դաշնակից պետութեանց հանդէպ ամենաանկեղծ բարեյօժարութեամբ։ Հ.

Լոնտոն, 10. — Թիւթերի գործակալութիւնը կ'իմանայ թէ Մեծն-Բրիտանիա, Ֆրանսա և Ռուսիա հաւանած են 40 միլիոն ֆրանքի փոխառութիւն մը ընել Յունաստանի և թէ այս գումարը արդէն Հելլէն կառավարութեան տրամադրութեան տակ դրուած է։ Այս փոխառութեան բանակցութիւնը Պ. Վէնիզէլոսի իշխանութեան գլուխը գտնուած միջոցին կատարուած էր։ Ռ.

Աթէնք, 11. — Երեսփ. Ժողովոյ լուծման մասին Թագաւորական հրամանագրին հրատարակութիւնը յետաձգուեցաւ։ Կը կարծուի թէ ազատականներու համակերպող դիրքին պատճառաւ կառավարութիւնը պիտի զգուշանայ Երեսփ. ժողովը լուծելէ։ Հէլ.

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ ՄԷՋ

Լոնտոն, 10. — Բրիտանական «Լուիզ» Թորփիլահալածը Արևելեան Միջերկրականի մէջ խորտակուելով բոլորովին կորսուեցաւ։ Նաւազները ազատուեցան։

Լոնտոն, 10. — Պատերազմ. նախարարութիւնը կ'իմացնէ թէ «Մէրսիան» փոխադրանաւը Միջերկրականի մէջ թշնամի ընդծովեայի մը կողմէ յարձակում կրեց թնդանօթի հարուածներով, բայց յաջողեցաւ նաւահանգիստ հասնիլ անվտանգ։ Այդ հարուածներէն 30 մեռեալ 30 կորսուած և 5 վիրաւոր ունեցաւ։ Ռ.

Լոնտոն, 9. — Պէրլինէն անթել հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Թուրքերը ֆրանս. «Թիւրքուազ» ընդծովեան նորոգելով գործածել սկսած են։ «Թիւրքուազ»ը «Ահմէտ» պիտի կոչուի՝ հարուածը արձակող Թուրք հրետաձիգին անունով։ Մօք.

Հռոմ, 10. — Աւստրիական ընդծովեայ մը Թունուզի բացերը իտալական «Անքօնա» անդրատլանտեանը ընկղմեց։ Մէջը գտնուող 422 ուղեւորներէն 270 հոգի ինչպէս նաև նաւազներէն 60 հոգի ազատուեցան։

ԴԱՇՆԱԿՑԱՑ ԸՆԴՀ. ՍՊԱՅԱԿՈՅՏԸ

Լոնտոն, 10. — Խորհրդարանին մէջ Պ. Ասքուիթ, ակնարկելով Պատերազմ. ժողովին, ըսաւ թէ ինքն ալ Պ. Պրիանի պէս կը յուսայ որ քիչ ատենէն անգլ. և ֆրանս. նախարարները խառն նիստ մը գումարեն և միացեալ ընդհ. սպայակոյտներուն փորձ կարծիքը առնելով՝ ի վիճակի ըլլան շարակարգ գործողութիւններ վարելու։ Աւելցուց թէ ուրախ պիտի ըլլար եթէ Ռուսիա և Իտալիա միանային անոնց։ Ընդհ. Սպայակոյտը 26 անդամէ պիտի բաղկանայ. ամէն զատ ֆրանս. սպայակոյտէն յոյժ կարող սպայ մը անգլ. սպայակոյտին հետ ամենօրեայ շփման մէջ պիտի ըլլայ, և փոխադարձաբար անգլ. սպայ մը ֆրանս. պատերազմ. նախարարութեան մէջ պիտի գտնուի։ Ռ.

Արեւելեան ճակատէն

Պետրոկրատ, 9. — Ռուս հեծելազօրքը, թեթև հրետանիին պաշտպանութեան տակ, հրաշքներ կը գործէ Զօր. Լինսինկընի դէմ, Բօլէյի արևելեան կողմը յառաջանալով, 2000է աւելի գերի առած է։ Օլինքայի շրջանին մէջ, ռուս հեծելազօրքը, նոյնպէս թեթև թնդանօթներով պաշտպանուած, կարգ մը յարձակումներ իրագործեց որոնք յաջողութեամբ պսակուեցան։ Ռ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Սերպիական ճակատէն

ՔԷՕՓՐԻՒԼԻՒ ՎԵՐԱԳՐԱՒՈՒԱԾ

Հռոմ, 11.— Մանասթրէն հեռագիր մը պաշտօնապէս կը ծանուցանէ թէ Ֆրանսացիք Քէօփրիւլիւն վերագրաւած են: Հ.

Բարիզ, 12.— Անպաշտօն նախարար Պ. Տընի Քոշէն Ֆրանս. կառավարութեան կողմէ պաշտօնով Սելանիկ մեկնեցաւ: Հ.

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ
ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԸ ԼՈՒԾՈՒԱԾ

Աթէնք, 12.—Երեսփ. ժողովոյ լուծման հրամանագիրը հրատարակուեցաւ: Ընտրութիւնները Դեկտ. 19ին պիտի կատարուին: Նոր Երեսփ. ժողովը 24 Յունուար 1916ին պիտի գումարուի։ Աժ. Հէլ.

«ԱՆՔՈՆԱՅ»Ի ՏՈՐՓԻԼԱՀԱՐՈՒՄԸ

Հռոմ, 10. — Միջերկրականի մէջ Թունուզի բացերը տորփիլահարուած «Անքոնա» նաւուն 422 ճամբորդներէն 270ը ազատուելով՝ Պիզերթ տարուեցան։ «Թրիպունա» կը գրէ թէ 25 Ամերիկացիներ կային ճամբորդներուն մէջ։ Թերթերը համոզուած են թէ աւստր. դրօշակով գերման ընդծովեայ մը եղած է «Անքոնա»ն տորփիլահարողը՝ դիտել տալով թէ Գերմանիա եւ Իտալիա պատերազմի մէջ չեն իրարու հետ:

Հռոմ, 11.— «Ճիօռնալէ տ'Իթալիա» Պալիարիէն կ'իմանայ թէ կիրակի առաւօտ գերման ընդծովեայ մը ընկղմած է Ֆրանս. «Ֆրանս»շոգենաւը: Նաւազները ազատուելով Պալիարի մէջ ցամաք հանուած են։

Արեւելեան ճակատէն

Պետրոկրատ, 12. — Պոլֆիի ճակատամարտին միջոցին գերի առնուած են 3500 զինուոր եւ 74 սպայ։ Ասկէ զատ Ռուսք 11 գնդացիր գրաւած են: Հ.

Արեւմտեան ճակատէն

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՕՐԱԿԱՆ ԾԱԽՍԸ

Լոնտոն, 11.—Պ. Ասքուիթ Երեսփ. ժողովին ծանոյց թէ Ներկայիս մէջ պատերազմին օրական ծախսն է 4,350,000 անգլ. ոսկի. Ապրիլէն սկսեալ վեց ամիսներու ընթացքին 150 միլիոնի յաւելում մը կայ: Ապրիլ 1էն մինչեւ Նոյ. 6, ընդհ. ծախսերու գումար 743,000,000 անգլ. ոսկիի կը հասնի, որուն 517 միլիոնը բանակին, նաւատորմին եւ ռազմամթերքին, 98 միլիոնը փոխառութեան եւ 23 միլիոնը պարենաւորման եւլն.ի յատկացուած է: Ռ.

ԱՆԳԼ. ՆԱՒԱՎԱՐՁՔԵՐԸ

Լոնտոն, 10. — Ի պատասխան խորհրդարանի մէջ հարցման մը՝ Պ. Ռընսիման յայտարարեց թէ նաւավարձերու զինոյն անհամեմատ բարձրացման հարցը ուշադրութեամբ քննուած է եւ վաղուընէ սկսեալ հրամանագիր մը պիտի արտօնէ կառավարութիւնը իր հաւնոյն աշխատցնելու նաւերը:

Լոնտոն, 10.— Կառավարութիւնը Լիվըրփուլի մէջ օրէնք մը հրատարակեց, որուն պայմաններուն համեմատ բոլոր զինուորական տարիք ունեցող եւ զաղթել ուզող անձերը պարտաւոր են անցագիրներ կամ իշխանութեանց կողմէ պաշտօնապէս հաստատուած ինքնութեան վկայագիրներ ունենալ:

ՄԻԱՑ. ՆԱՀԱՆԳԱՑ ՄԷՋ

Նիւ-Եորք, 11. — Բեթղեհեմի պողպատի ընկ.եան ամենամեծ գործատուններէն մին որ մէկ միլիոն տոլարի արժէքով թնդանօթ եւ ռազմանիւթ կը պատրաստէր, փճացաւ հրդեհէ մը որ չարակամութեան կը վերագրուի: 890 գործաւորներ [illegible]։ Գործատունը գիշեր ու ցերեկ 2050 հոգի կ'աշխատցնէր։

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ Տպարան
Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
Imp. Economique, Alex.

ԳԷՈՐԳ ԻՓԷԿԵԱՆ

ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ ԱՄԷՆ ՏԵՂ

ԱՆԴՐԷԱՍ ՄԿՐԵԱՆ
ՆԿԱՐԻՉ-ՆԵՐԿԱՐԱՐ

Րիւ Սէսօսթրիս, 1 (Յունաց Ավէրօֆ աղջկանց վարժարանին եռնե)

18 տարիէ ի վեր Աղեքսանդրիա հաստատուած եմ։ Ներկի, զարդանկարի, նշանատախտակի [Թապէլա], խաղանկար պատկերներու և լուսանկարչական ֆօներու վերաբերեալ կատարած աշխատութիւններովս գոհ թողուցած եմ Եւրոպայի յաճախորդներս։ Գիներս՝ միշտ Արաբներէն սուղ, իսկ Եւրոպացի արհեստակիցներէս աժան են։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԵԼԷՔՏՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

Արիեան-Փափազեան
ԳԱՀԻՐԷ

Օբերայի հրապարակ, Կալուած Զօկէպի

Թէլէֆօն 23.56

Կ'ստանձնեն զետեղումներ ելեքտրական լոյսի և օդային կազի։ Մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառում ամէն տեսակ լոյս արտադրող առարկաներու։

Խնամեալ աշխատութիւն, խիստ չափաւոր գին։

Տօքթ. ՂԱԶԱՐՈՍ ԱՐԹԻՆԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՄՈՒՍՔԻ, ՇԱՐԱ ՊԷՅՆ ԷԼ ՆԱՀՏԷՅՆ ԹԻՒ 10, ԳԱՀԻՐԷ

ԹԷԼԷՖՕՆ, ԹԻՒ 35-37

Հիւանդներ կ'ընդունի առաւօտեան ժամը 8էն մինչև իրիկուան ժամը 7ը։

Ակռաները կը մաքրէ ու կը քաշէ առանց ցաւի։ Ակռաներու համար ոսկիէ, քաուչուէ կամ Ամերիկեան վերջին գիւտ եղող ուրիշ տեսակ նիւթերէ քուրօն կը շինէ առանց զօղանակի կամ քիմքի վրայ բան մը գնելու։

Բոլոր գործերը մաքուր եւ խղճի մօք կը կատարուին։

Մարդ կեանքին մէջ անգամ մը ծախսելով կ'ազատի ակռաներու անտանելի ցաւերէն եւ հանգիստ կ'ապրի։

Գիները խիստ չափաւոր են։ Մասնաւոր ակռայի գեղեր ալ կը գործածուին։

ԲԱՍԹԻԼ ՆԱԼԹԷՐ
(PASTILLES NALTHER)

ՀՐԱՇԱԼԻ ԴԵՂԱՀԱՏԻԿ

Հացի չափ կարեւոր ամէն անձի համար

Ունի՞ք ոսկի թէ փորհարութիւն, ստամոքսի տկարութի՞ւն թէ անմարսողութիւն, ջերմէ՞ կը տառապիք թէ անքնութենէ, հարբո՞ւխ ունիք թէ յօդացաւ։

Գործածէ՛ եւ պիտի օգտուիս անմիջապէս։

Դարման է՝ 34 տեսակ հիւանդութիւններու, որոնք մանրամասնուած են յայտագրին մէջ, որ կը գտնուի իւրաքանչիւր տուփի հետ։

Գիներն են սաս աժան Ե.Դ.

Տփիկը (որ կը պարունակէ 67 հատ) 10

Տուփը (որ կը պարունակէ 3 տփիկ) 20

Թղթատարով առաքման համար պէտք է միասին ղրկել նաեւ երկու ղրշ.։

Ամերիկեան այս դեղահատիկը պատրաստուած է յայտնի բոյսերու եւ արմատներու հիւթէն եւ օգտակարութիւնը հաստատուած է բժշկական կաճառներէ։

Անձնապէս փորձելէ եւ օգտուելէ վերջ միայն ստանձնած է Եգիպտոսի ընդհանուր ներկայացուցչութիւնը՝ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ ԹՈՎՄԱՍ, որուն կարելի է դիմել, փոքր թէ մեծաքանակի համար, անձամբ կամ զարդ փոստալով հետեւեալ հասցէին

82, Rue Guinenet Charkas (Boulac)
c)o Ecole Arménienne
B. P. 1079 Le Caire (Egypte)

ՊԱՆՔՕ ՏԻ ՌՕՄԱ
Banco di Roma

Հաստատեալ 1880ին

Դրամագլուխ, 200,000,000 ֆրանք ամբողջապէս վճարեալ

ԸՆԴՀ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ — ՀՌՈՄ

Կեդրոնավայրք. — Փարիզ, Ճէնովա, Նափոլի, Թուրինօ, Ֆիորէնցա, Աղեքսանդրիա, Կ. Պոլիս, Պարչէլօն, Գահիրէ, Մալթա, Ափրիկեան Տրիպոլի

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂՔ

Ալպա	Ֆապրա Սապ	Բինէբօլօ
Ալպանօ Լացիալէ	Ֆէրմօ	Սիէնա
Արէցցօ	Ֆօսանօ	Սուպիակօ
Ավէցցանօ	Ֆրասքաթի	Թարրակոնէ
Պէնղազի	Ֆրօսինօնէ	Թիվոլի
Պրաչչիանօ	Լուքքա	Թօրրէ Աննունծիաթա
Մօնթէ Քաթինի	Մօնտօվի	Վէլէթրի
Գանէլի	Մօնպալանօ	Վիարէճճիօ
Գասթէ Նուօվօ	Օրպէթէլլօ	Վիթէրպօ
Գօրնէթօ Թարքուինօ	Օրվիէթօ	
Էբոլի	Բալէսթրինա	

ՊԱՆՔՕ ՏԻ ՌՕՄԱ կ'զբաղի ամէն տեսակ սեղանաւորական գործողութիւններով, այսինքն արժեթղթերու վրայ ավանս, Եւրոպայի եւ Եգիպտոսի կարեւոր քաղաքներուն վրայ փոխգիր, չէք եւ «լէթր տը քրէտի», հեռագրաւ վճարմունք, Եգիպտոսի եւ Եւրոպայի վրայ պարտամուրհակներու գանձում, կտրօններու եւ վիճակահանութենէ շահուած պարգեւներու գանձում, Եւրոպայի եւ Եգիպտոսի մէջ պօրսայի հրամաններու գործադրութիւն, Արժեթղթերու պահպանութիւն, Ապրանքներու պահպանում եւ ավանսի գործողութիւն։

ՊԱՆՔՕ ՏԻ ՌՕՄԱ կ'ընդունի դրամական աւանդներ, ուզուած ատեն կամ որոշ պայմանաժամով վճարելի։

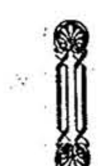
ՊԱՆՔՕ ՏԻ ՌՕՄԱ օտարականներու համար յատուկ մասնաճիւղ մը բացած է Մօնթէքրաթինօի համբաւաւոր ջերմուկները, ուր ամէն տեսակ սեղանաւորական դիւրութիւններ կ'ընծայուին յաճախորդներուն։

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

Մանսուրիա Աղեքսանտրիա 9 Ֆրանց փողոց

ՇԹԱՅՆԻ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Stein's Oriental Stores Limited

ԱՐԱՆՑ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ՓՈՔՐԻԿ ԱՂՋԿԱՆՑ ՇՐՋԱԶԳԵՍՏՆԵՐ, ՊԼՈՒԶՆԵՐ ԵՒ ԳԼԽԱՐԿՆԵՐ

Գլխարկներու, գլխանոցներու, սպիտակեղէններու, ձեռնոցներու, կաշեայ առարկաներու, կօշիկներու, ներմակեղէններու, ճամբորդութեանց պիտոյքներու եւ կահերու առատ մթերք։

Գիները յոյժ չափաւոր եւ անմրցելի։

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ, ԾԽԱԽՈՏԻ
եւ Եգիպտական սիկարէթներու

ԿԱՄՍԱՐԱԿԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ԶԱԿԱԶԻԿ-ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

Համբաւաւոր են իր Ապունիկմա (Աստղ) Ծխախոտները եւ Սիկարէթները

ՊԱՆՔ Տ'ՕՐԻԱՆ
Banque d'Orient
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ՝ ամբողջապէս վճարուած

Ֆր. 25,000,000

Կեդրոնատեղի ԱԹԷՆՔ

Մասնաճիւղեր՝ Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Սելանիկ-Իզմիր։ Գործակալութիւններ՝ Միթիլլի, Մանսուրը, Սերէզ եւ Զակազիկ։ Փոխ-Գործակալութիւններ՝ Պերկամա, Մաղնիսա եւ Սամա։

ՊԱՆՔ տ'ՕՐԻԱՆ կը կատարէ սեղանաւորական ամէն տեսակ գործողութիւններ։

ՊԱՆՔ տ'ՕՐԻԱՆ կ'ընդունի դրամական աւանդներ, հետեւեալ տոկոսներով.

Հարիւրին 3 ի տես վճարելի
» 3,50 9 ամիսէն »
» 4 1 տարիէն »
» 5 5 տարիէն եւ աւելի վճ.

Նոյնպէս՝ խնայողութիւնը քաջալերելու համար հաստատած է Փոքր Խնայողութեանց յատուկ ճիւղ մը որ կ'ընդունի Ե. Դ. 20էն Ե. Դ. 25,000 տարեկան հարիւրին 1 տոկոսով։

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՏՊԱՐԱՆ
Շարա Ապու Տարտուր թիւ 16

Սեփականատէր՝ Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

Կ'ստանձնէ ամէն տեսակ տպարանական գործերու պատրաստութիւնը, Գիրք, Տետրակ, Հաշուեցուցակ, Նամակագլուխ, Այցետոմս եւլն. չափաւոր գիներով։

Ցանձնարարութիւնք կը կատարուին խղճամտով։

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ
ՔԱՐԻՒՂԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ

Աղեքսանդրիա, ՍԻՏԻ ՄԻԹՈՒԱԼԼԻ փողոց թիւ 40
(Աբբարինի մղկիթին դէմը)
Թէլէֆօն թիւ 33-45

Այս վաճառատունը կը հայթայթէ թէ Աղեքսանդրիոյ եւ թէ Ռամլէի մէջ ՄԱՆԹԱՇԷՖի հարազատ ռուսական եւ ամերիկեան բեթրօլը, չափաւոր գիներով

Ապրանքները օրը օրին կը յանձնուին ամենայն կանոնաւորութեամբ։

ԴԻՄԵՑԷՔ ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ։

ԴԵՂԱՐԱՆ ԱԼՊԻՕՆ
Թեվֆիք փաշա թիւ 29 Աղեքսանդրիա
Անգլ. պահականոցին մօտ
Թէլէֆօն 24-95

Դեղագործ Ս. ՊՕՂՈՍԵԱՆ կը ծանուցանէ յարգոյ հայ հասարակութեան, բացումը իր նորահաստատ ԱԼՊԻՕՆ ԴԵՂԱՐԱՆին, թարմ դեղերու նոր մթերքով մը։ Դեղերը կը պատրաստուին ամենամեծ խնամքով և բստ կարելւոյն աժան, իսկ վկայեալ աղքատաց դեղերը առանց շահու։

ԱԼՊԻՕՆ ԴԵՂԱՐԱՆը ունի ամէն ժամանակ տրամադրելի մասնագէտ բժիշկներ ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

ԱԼՊԻՕՆ ԴԵՂԱՐԱՆը յաճախեցէք փոխանակ օտարներուն, եւ գոհ պիտի մնաք։

ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ
ԱՂԱՒՆԻ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

Պապ-Սիտրա, Սուք-էլ-խանիմ, թիւ 159

Կը կարէ խիստ մաքուր և վերջին նորաձեւութեամբ։ Նաև կը դասախօսէ Եւրոպական կանոնով, գիները դիւրամատչելի են։

Ա. Ն. ՕՏԱՊԱՇԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Հաստատեալ 1902

Գահիրէ, Սրքէ Կեսիտ

Կը վաճառուին ամէն տեսակ կերպասեղէն, բրդեղէն, բամպակեղէն, ապածոյ, պաթիստ, զէֆիր, մատաքօլամ եւ մանաւանդ դերձակներու պիտոյքներ, մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ։

Ներածմունք ուղղակի Եւրոպայէն։ Ապրանքներու տոկունութեան եւ գիներու չափաւորութեան մասին արդէն իսկ համբաւ ստացած այս վաճառատունը կ'արժէ անգամ մը այցելել։

առիթէն օգտուեցէք

ՍԱԿԱՐԱՆ

12 Նոյեմբեր 1915

		Բացում	Փակում
ԲԱՄՊԱԿ			
	Նոյ.	17 13]16	17 22]32
	Յունվար	18 3]32	18 1]8
	Մարտ	18 13]32	18 3]8
	Նոյ.(1916)	17 23]32	17 3]4
ԲԱՄՊԱԿԻ ՀՈՒՆՏ			
	(3 ամիս)	107 20]40	107 20]40
	(2 ամիս)	110	110

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Գրեքի Յոնակ 1886	Ֆր.	291.—
» » 1903	»	241.—
» » 1911	»	250.—
Ռումելի Երկաթուղի	»	127.—
Թանամա	»	91.—